2021

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY
ZÁMEK Č. 672
696 62 STRÁŽNICE
ČESKÁ REPUBLIKA

Průvodní zpráva ke specializované mapě s odborným obsahem

„Záznamy instrumentální hudby“

Geoinformační systém (GIS) prezentace map s odborným obsahem na webu:

https://lidovyodev.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=3e5cb14add39452e893db37b3c5d9f46

Předložený materiál je plánovaným výstupem projektu
Lidové písně a tance českých zemí – digitální systém pro zpřístupnění a záchranu, který je součástí
Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), zadavatelem je Ministerstvo kultury. Číslo projektu: DG18P020VV053
Řešitelé: Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., Národní ústav lidové kultury

Autoři mapy: Mgr. Jiří Höhn; Mgr. Matěj Kratochvíl, Ph.D.; PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D.

I.) Cíl specializované mapy, naplnění plánovaného cíle dle DKRVO, případně specifikace odlišností

Specializovaná mapa s odborným obsahem si klade za cíl vytvořit přehledný a komunikačně jednoduchý nástroj k prezentaci výsledků sběru lidové instrumentální hudby na území České republiky. Zjištěné výsledky jsou prezentovány formou propojení obsazení, typu dochovaného záznamu, časové osy, lokality a dalších parametrů.

Vytvořením mapy byl naplněn plánovaný výstup projektu **Lidové písně a tance českých zemí – digitální systém pro zpřístupnění a záchranu**, podpořeného z programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity – NAKI II (vyhlášeno Ministerstvem kultury ČR v roce 2017), číslo projektu: DG18P020VV053.

II.) Vlastní popis mapy

Mapa zachycuje instrumentální lidovou hudbu na základě dochovaných sbírek uložených v paměťových institucích a v soukromém vlastnictví. Do mapy bylo zpracováno 685 písňových jednotek pořízených osmnácti sběrateli a Českým rozhlasem v časovém období 1819 – 1958, u nichž je známá přesná lokalizace místa jejich vzniku.

V mapě jsou zachyceny následující typy pramenů:

I. skupina – rukopisné sbírky
II. skupina – tištěné sbírky
III. skupina – audiozáznamy
IV. skupina – filmové záznamy

Hudební repertoár je zobrazen ve vztahu lokace – sběratel, přičemž číslice vyjadřuje počet písní zachycených v dané obci. Filtrování na časové ose potom umožňuje znázornit, ve kterém období se určité nástroje či nástrojové sestavy vyskytovaly v určitých regionech. Informace o konkrétních záznamech včetně odkazu na zdroj je možné studovat po klinknutí na piktogram v samostatném okně.

Mapa je v současnosti dostupná prostřednictvím webového nástroje **Mapová aplikace – Sbírky písňového repertoáru** na adrese:

https://lidovyodev.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=3e5cb14add39452e893db37b3c5d9f46

Prostřednictvím tohoto nástroje lze zobrazovat výskyt různých typů instrumentální hudby i zájem o ni ze strany jednotlivých sběratelů, četnost výskytu (a jeho zpracování) v rámci České republiky a také tisknout a ukládat mapu v souboru pdf. Webová aplikace používá pro zobrazování aplikaci Esri JavaScript API, která je přístupná volně na webu Google, Microsoft Edge a dalších, a dovoluje efektivně pracovat s velkým množstvím dat a používat složité metody jejich zobrazování a třídění.

III.) Návrh využití mapy – definování subjektů, kteří by měli být uživateli výsledku na základě smlouvy o využití výsledku

Specializovaná mapa s odborným obsahem má celou řadu využití, a to na úrovni informačního, studijního i ochranného nástroje při péči o významné a zánikem ohrožené jevy nemovitého kulturního dědictví. Poskytovatel tak může nejen účelně podávat informace o těchto jevech nejrůznějším cílovým skupinám, ale současně sám tyto informace využívat při koordinaci péče o tyto jevy a jejich podporu, uchování a rozvoj. Mapa je dostupná bezplatně prostřednictvím webového nástroje Mapová aplikace – Záznamy instrumentální hudby.

Subjekty, u nichž se předpokládá využití výsledku:

- **laičtí zájemci** o tradiční lidovou kulturu mají v mapě možnost čerpat informace o výskytu instrumentální hudby v konkrétních lokalitách a oblastech;

- **odborní badatelé**, pracovníci paměťových a kulturních institucí – těm mapa poskytuje informace o výskytu těchto hudebních forem a jejich rozšíření v terénu. Současně jim poskytuje informace, v kterých paměťových institucích jsou tyto záznamy uloženy a kde je mohou studovat;

- **NÚLK** získává prostřednictvím odborné mapy poprvé přehled o kvantitě a rozložení dochovaného instrumentálního repertoáru v rámci České republiky a její uchování v rámci paměťových institucí a soukromých sběratelů, což může využít při metodické práci se soubory interpretujícími lidovou kulturu a při ediční a reediční činnosti spojené s vydáváním písňových sbírek.

IV.) Seznam použité související literatury

Gelnar, Jaromír: Příspěvek k typologii české lidové písně. Národopisné aktuality 15, 1978, s. 195–201.

Hrabalová, Olga: K metrorytmickému katalogu moravských lidových písní. Národopisné aktuality 15, 1978, s. 191–194.

Hrabalová, Olga – Šrámková, Marta: Zásady incipitové katalogizace textových písňových variant: příspěvek k problematice sjednocování a katalogizování textových variant. Český lid 55, 1968, s. 207–222.

Thořová, Věra: Prameny ke studiu vývoje lidové písně v Čechách ve 20. století. Muzeum a současnost 9, 1986, s. 31–104.

Tyllner, Lubomír: Tradiční hudba – hledání kořenů, Praha 2010.

Tyllner, Lubomír: Průvodce po pramenech lidových písní, hudby a tanců v Čechách, Praha 2015.

Vetterl, Karel – Gelnar, Jaromír 1962: Nad katalogy písňových nápěvů. Český lid 49, č. 6, s. 241–249.

Vetterl, Karel: *The method of classification and grouping of folk melodies*. In Studia musicologica,tom. VII, 1965, fasc. 1–4, s. 349–355.

Vetterl, Karel: Guberniální sbírka písní a instrumentální hudby z Moravy a Slezska z roku 1819, Strážnice 1994.

V.) Specifikace zjištěných informací se dokládá příslušnou databází na elektronickém nosiči dat

Databáze je uložena na elektronickém nosiči dat jako soubor:

Mapa instrumentalni hudby.xlsx

Ve Strážnici dne 30. 9. 2021

Mgr. Jiří Höhn
řešitel příjemce